EESTI ADVOKATUURI JUHATUS
ISTUNGI PROTOKOLL

20. jaanuar 2026. a nr 2
Tallinn

2.3 Ülevaade 2025. aasta IV kvartali aukohtu jõustunud olulisemates lahendites väljendatud seisukohtadest

Juhatusele anti lühiülevaade olulisematest aukohtu poolt tehtud otsustes kajastatud seisukohtadest.

Juhatus, olles tutvunud aukohtu lahendite ülevaatega, soovib liikmete erilist tähelepanu juhtida aukohtu 04.09.2025 istungi otsusele (2-15/25/363). Aukohus käsitles kõnealuses otsuses advokaadi hoolsuskohustust kliendilepingu sõlmimisel ning selgitas, kuidas sisustada ja täita „tunne oma klienti“ põhimõtet.

Aukohtu otsuse kohaselt osutas advokaat õigusteenust kaitsealusele isikule, kuid kliendileping oli sõlmitud väidetavalt kaitsealuse lähedase isikuga. Aukohtu hinnangul konkreetses olukorras, kus advokaadi kaitsealusele oli esitatud süüdistus KarS § 233 lg-s 1 sätestatud koosseisu järgi, s.o Eesti Vabariigi vastu suunatud tegevuses (st potentsiaalse territoriaalse riskiga isik), oleks see iseenesest pidanud äratama advokaadis tähelepanu ning suunama käituma eriliselt hoolikalt kliendilepingu sõlmimisel ja sellega kaasnevate toimingute läbiviimisel. Aukohtumenetlusalune advokaat irdus aukohtu hinnangul „tunne oma klienti“ põhimõttest ning jättis advokaadi kutsest tuleneva hoolsuskohustuse ammendavalt täitmata. Advokaat jättis ammendavalt välja selgitamata kliendilepingu sõlmida soovinud isikute volitused, motiivi, tausta, õigusteenuse eest tasumise korra, mh tasumise vahendite päritolu. Aukohus märkis, et kliendilepingu sõlmiva isiku ja isiku, kelle kasuks on leping sõlmitud, identifitseerimine, nende tausta selgeks tegemine ja raha päritolu seaduslikkuses veendumine või vähemalt selleks mõistlike pingutuste tegemine maandab kutsetegevusega ja maine kahjustamisega seotud riske. Kõrge standardi hoidmine on muuhulgas seotud avaliku võimu teravdatud tähelepanuga rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning sanktsioonide rakendamise reeglite jõustamisel.

Aukohus selgitas, et kliendisuhte loomisel on kõige olulisem isiku identifitseerimine (tema dokumendiga tutvumise kaudu). Seejärel peab advokaat välja selgitama, milline on advokaadi poole pöördunud isiku (potentsiaalse kliendi) ja kaitsealuse õiguslik seos (esindusõiguse olemasolu) ning kaitsealuse isikusamasuse. See, kellena advokaadi poole pöördunud isik ennast presenteerib, on õiguslikust vaatevinklist teisejärguline. Kuigi advokaat peab olema viisakas ja taktitundeline, tuleb advokaadil kliendisuhte sõlmimisel, aga vajadusel ka selle jooksul välja selgitada, milline on kliendi ja kaitsealuse seos. Advokaadil tuleb kliendisuhte loomisel kontrollida sedagi, millised on õigusteenuse eest tasumise vahendite allikad ja raha päritolu, kes täpselt õigusteenuse eest tasub ning ega ühelgi osapoolel ei ole seost rahvusvaheliste sanktsioonidega.

Juhatus juhib tähelepanu, et kliendilepingu sõlmimisel on asjakohane lähtuda Eesti Advokatuuri juhatuse 17.11.2009 otsusega vastu võetud (viimati muudetud 27.11.2018) kliendilepingute sõlmimise juhendist. Kliendilepingu sõlmimisel tuleb advokaadil lähtuda ka rahvusvahelise sanktsiooni seadusest ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest. Täiendavaid ja täpsustavaid juhtnööre annab kliendilepingu sõlmimisel ja „tunne

oma klienti“ põhimõtte sisustamisel Eesti Advokatuuri juhatuse 13.12.2022 otsusega kinnitatud (viimati muudetud 04.03.2025) juhend „Lihtsustatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide juhtimiseks ja rahvusvahelise sanktsiooni rakendamiseks advokaadibüroodele, kes ei osuta RahaPTS § 2 lg-s 2 nimetatud teenuseid“. Valik andmebaase ja ametlikke allikaid, mida kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamiseks on leitav advokatuuri kodulehel.

Juhatus

O T S U S T A S:

Võtta esitatud ülevaade teadmiseks ja edastada liikmetele teadmiseks (protokolli lisa 1).